

שיחת השבוע

יש חדש

ימי סגולה

ביום שישי זה, ט' בכסלו, חל יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש, שנסתלק בשנת תקפ"ח, ביום הולדתו החמישים וארבעה, ונטמן בעיירה ניז'ין. בשבת, י' בכסלו, יצויין יום גאולתו, שבו שוחרר ממאסרו. בימים האלה מתחילה ההכנה לחג הגאולה י"ט בכסלו.

אירועי ענק

נשלמת ההיערכות לקראת סדרת אירועים גדולים ויריד ספרים ענק שיהיה אי"ה בבנייני האומה בירושלים החל במוצאי השבת הבאה, פרשת וישלח. אורח האירועים - ה'חזור' הגאון החסיד הרב יואל כהן. האירועים לגברים: במוצאי שבת, י"ז בכסלו, ובימי ראשון ושני, י"ח-י"ט בכסלו, בשעה 20:30. לנשים: במוצאי שבת, בשעה 20:30, וביום שלישי, כ' בכסלו, אירוע ראשון ב' 17:30 ואירוע שני ב' 20:30. אירועי לנערות ביום שני י"ט בכסלו בשעה 12:00, ואירוע לנערים בשעה 17:00. פרטים וכרטיסים: <http://19kislev.co.il/HE>

יריד הספרים

יריד הספרים ייפתח בבנייני האומה במוצאי השבת הבאה, אולם כבר אפשר להזמין ספרים במחירי היריד באתר ובמוקד הטלפוני. הספרים נמכרים במחיר של ארבעה במאה. טל' 072-2792076 או <https://mbook.co.il>.

זמני השבוע

ירושלים תלאיב חיפה בארבע אילת ניוירוק

כניסת השבת 4:00 4:14 4:03 4:18 4:21 4:10

צאת השבת 5:16 5:17 5:15 5:19 5:20 5:12

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

זה לא עמונה, זו התודעה

נסו להזיז יישוב ערבי או בדואי ממקומו - העולם כולו יזעק וירעש. למה שם הנחת היסוד היא שאין הורסים בתים ואין מגרשים בני-אדם מבתיהם?

עמונה כמשל. האם אנחנו עדיין היהודי הנווד? (צילום: מטה ההסתברות עמונה)

הסיפור האמיתי אינו היישוב עמונה, יהיה אשר יהיה הפתרון שיימצא לו. גם עמדת בג"ץ, הנוקטת בעמונה את גישת ייקוב הדין את ההר, איננה לב העניין. הבעיה האמיתית היא עצם ההתייחסות ליישובים יהודיים כאל חבי לות מטען שמעבירים ומפינים, מעלים ומורידים, מקיימים ומפרקים.

אכן, לאורך הגלות היינו עם נודד, שלא מרצוננו. יהודים חיו שנים רבות במקום מסוים, בנו בתים, נטעו עצים, גידלו ילדים - ופתאום הונפה מעל ראשם גזרת גירוש, והם נאלצו לעזוב הכול ולנודד. אולי היה בזה גם מסר מלמעלה, שלא נתפתה לחשוב כי ארצות הגויים הן לנו בית קבע. אבל כשזה קורה כאן, בארץ ישראל, בביתנו ובמולדתנו של העם היהודי - הדבר בלתי-נפתס.

גמגום והססנות

מלבד הסוגיות המשפטיות והלחצים הביניים לאומיים יש כאן עניין של תודעה. אחרי מלחמת השחרור, כשגבולות המדינה התרחבו אל מעבר לגבולות החלוקה שהוכרו באו"ם, היה ברור לכול שיהודים בונים בתים בעכו ובבאר-שבע, בלוד וברמלה, בנהרייה ובקריית גת כדי להישאר שם ולא כקלף מיקוח למשא ומתן עתידי כלשהו. התודעה הזאת לא טופחה די הצורך אחרי מלחמת ששת הימים.

ביד אחת עודדו ממשלות ישראל את ההתיישבות והשקיעו בה הון עתק, אך ביד השנייה תמיד רמזו וקרצו לעולם שיש על מה לדבר, וכי בתנאים מסוימים יהיו מוכנות למסור את חבלי הארץ האלה לריבונות זרה. בעקבות המסר הכפול הזה מרחפת חרב הזמניות על כל ההתיישבות ביהודה ובשומרון. מה הפלא שכאשר מתעוררת בעיה משפטית כלשהי מונחת ההחלטה כי דין היישוב 'להתפנות'.

נסו להזיז יישוב ערבי או בדואי ממקומו - העולם

כולו יזעק וירעש. כל ארגוני זכויות האדם בארץ ובעולם יעמדו על רגליהם האחוריות ויצווחו שזה עוול ופשע לא יכופר. גם אם ברור לחלוטין שמדובר בבנייה בלתי-חוקית, ואפילו כשהיא נעשתה על אדמה פרטית שאין עוררין כי היא בבעלות יהודית פרטית - הנחת היסוד היא שאין הורסים בתים ואין מגרשים בני-אדם מבתיהם.

אבל כשמדובר ביהודים, הנחת היסוד הפוכה. כאילו מובן מאליו שיישוב יהודי הוא עניין זמני ודינו גירוש. שם אין זכויות אדם. שם אין גרים בני-אדם שנקשרו לבית, לאדמה, לעץ שבחצר, לפרח שבגינה. שם לא נולדו ילדים שזה נוף ילדותם. אלה יהודים, לא ערבים.

פינוי יישוב - פשע

התודעה העקומה הזאת היא לב הבעיה, ואותה צריך לשנות מן היסוד. חייבים להפוך את הדיבורים על פינוי יישובים לבלתי-מוסריים בעליל, לעוולה, לפשע. הממשלה חייבת להפסיק לגמגם בנושא. יהיו אשר יהיו האילוצים המדיניים, חיייהם של מאות אלפי תושבים אינם כלי משחק שמזיזים ממקום למקום.

כבר מזמן אנחנו יודעים שהבעיה היא בתוכנו ולא בעולם. כשיהודים אומרים מילים ברורות, העולם נאלץ לקבל זאת. ואולם כשיהודים מגמגמים ומהססים - אין פלא שמופעלים עלינו לחצים כבדים. ההצהרות האלה חשובות לא פחות מהמעשים. חזרנו הביתה, לארץ שנתן לנו בורא העולם, ומכאן איננו זזים.

כיסופי יעקב וגעגועי יהודי בגלות

ושכנעתי אותך בדברי טעם להישאר אצלי: "נְקַבְהָ שְׁכָרְךָ עָלַי וְאֶתְנָהּ". ואכן, לא הפסדת מאומה מהישארותך כאן. להפך, צברת עושר רב: "וְכָל אֲשֶׁר אָתָּה רֹאֶה – לִי הוּא". אם כן, מדוע פתאום ברחת בלי לומר דבר – וְתִגְנַב אֶת לְבָבִי, וְתִנְהַג אֶת בְּנֵי פְשָׁעֵי תְּרָבִי.

יהודי אינו מרוצה

מצבו של יעקב אצל לבן משקף את מצבו של כל יהודי בזמן הגלות. אף שיהודי עובד את עבודתו לעשות לקב"ה דירה בעולם הזה, אין הוא יכול להיות מרוצה, שכן הוא שרוי בגלות, והוא חש כיסופים וגעגועים אל מקומו האמיתי.

ואין אלה כיסופים חד-פעמיים, אלא "נְכֻסְךָ נְכֻסְפָּתָהּ", עד שנפשו נכספת וכלה מעוצמת התשוקה והגעגועים לגאולה: "נְכֻסְךָ נְכֻסְפָּתָהּ לְבַיִת אֲבִיךָ!"

(התוועדות תשמ"ו, כרך א, עמוד 655)

אמרת השבוע

לזכור את הנקודה

הנוהג אצל אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש היה שאחרי אמירת המאמר מפי הרבי, היו החסידים נאספים ושומעים 'חזרה' מפי חסידים מוכשרים ובעלי זיכרון טוב. פעם אחת יצא הרבי לחצר בשעה שנערכה שם 'חזרה' על מאמר חסידות.

ה'חזרה' נמסרה מפי אברך צעיר, מוכשר מאוד, שחזר על המאמר מתוך חשק רב והתלהבות. הרבי הקשיב זמן מה ואחר-כך ביקש למסור לאותו אברך:

"כשמבינים דברי חסידות בשכל האנושי בטוב טעם ודעת – אכן זה גורם הנאה רבה, אבל אין לשכוח על מי מדברים – מדברים על האין-סוף ברוך הוא!"

פתגם חסידי

"חז"ל אמרו שחמור גם בתקופת תמוז קר לו. גם בשעה שמאיר גילוי אלוקות (תמוז), אם האדם הוא חומרי (חמור), הוא נשאר קר וקפוא" (אדמו"ר האמצעי)

ההבנה הזאת מעוררת שאלה: אם אכן לבן מודע לגעגועיו העזים של יעקב אל בית אביו, מדוע הוא מציין זאת בטיעונו כנגד בריחת יעקב; והלוא בכך הוא עצמו מצדיק את יעקב, שעזב את ביתו מפני געגועיו אל אביו!

אלא שכבר למדנו קודם לכן בפרשה שכאשר ילדה רחל את יוסף פנה יעקב אל לבן וביקש ממנו: "שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה אֶל מְקוֹמִי וְלֹאֲרָצִי". מכאן שיעקב כבר היה מוכן אז ליציאה, ורק הפצרותיו של לבן שיישאר עמו פרק זמן נוסף עיכבו אותו עוד שש שנים. זה מה שלבן טוען באמרו "הֲלֹךְ הֲלֹכְתָּ": אין זו הליכה ראשונה, שכן כבר לפני שש שנים רצית ללכת, וכבר זמן רב יש בך כיסופים וגעגועים לבית אביך.

שיחה בנחת

טוען לבן כלפי יעקב: הלוא אין זו הפעם הראשונה שאתה חש געגועים עזים לבית אביך. כבר לפני שש שנים רצית לחזור למולדתך. ואולם לא העלית על דעתך לברוח. נהגת בדרך-ארץ: פנית אליי, שוחחנו בנחת,

כאשר השיג לבן את יעקב אחרי המרדף אחריו, הוא טען כלפיו: "וְעַתָּה הֲלֹךְ הֲלֹכְתָּ כִּי נְכֻסְךָ נְכֻסְפָּתָהּ לְבַיִת אֲבִיךָ, לְמָה גִבַּבְתָּ אֶת אֶלְהֵי?". השימוש בתורה בכפל לשון לא נועד לתפארת המליצה אלא לבטא הדגשה או לציין דבר החוזר ונשנה.

לדוגמה, בפרשת בראשית נאמר "מְכַל עֵץ הֶגֶן אֶל תְּאֵכֶל". שם הדגש הוא שהרשות היא לא לאכילה אחת בלבד אלא לאכילות חוזרות ונשנות. גם את המילים "פְּתַח תְּפַתַּח" ו"נְתַן תִּתֵּן", העוסקות במתן צדקה, פירשו חז"ל שהכוונה היא "אפילו כמה פעמים", "אפילו מאה פעמים". אבל כאן מה משמעות האמירה "הֲלֹךְ הֲלֹכְתָּ", בשעה שזו הפעם הראשונה שיעקב עוזב את בית לבן?

כיסופים ממושכים

השימוש בכפל הלשון "נְכֻסְךָ נְכֻסְפָּתָהּ" מובן, שכן לבן הבין כי כיסופיו של יעקב לבית אביו לא התעוררו בו עכשיו בפעם הראשונה אלא כבר פיעמו בתוכו בעבר. אלא שדווקא

מן המעיין

סולם | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מלמטה עד למעלה

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח,ד). רק כשפועלים בתחתית הארץ ודואגים גם לבני-האדם הנחותים ביותר, אפשר להגיע לשמים.

(רבי אהרון מקרלין)

להעלות למעלה

"ארצה" – תוספת האות ה' מורה על דרגה נמוכה ביותר בארציות. "השמימה" – תוספת האות ה' לפני המילה ואחריה מורה על דרגה נעלית ביותר בשמים. עבודת האדם היא להעלות את ענייני 'ארצה', ענייני העולם הנמוכים ביותר, עד לדרגה העליונה ביותר – "השמימה".

(הרבי מליובאוויטש)

שפלות מרוממת

כאשר אדם רואה את עצמו בבחינת "סולם מוצב ארצה", מתוך שפלות רוח, שהוא עדיין עומד במדרגה נמוכה מאוד, אזי אכן "ראשו מגיע השמימה".

(תולדות יעקב יוסף)

סולם הממון

'סולם' בגימטרייה 'ממון' וכן בגימטרייה 'עוני'. שניהם, העושר והעוני, אינם מחזיקים מעמד זמן רב; תמיד הם עולים ויורדים, כמו שנאמר "משפיל גאים ומגביה שפלים".

(עיטורי תורה)

ניצול נכון

ה'סולם', הממון, מוצב ארצה, כי ממון הוא הבל ואין בו ממש; אבל "וראשו מגיע השמימה" – אם האדם זוכה לשכל ולב טוב, לנהוג נכון בממונו, יוכל עליידו לעלות למעלות העליונות.

(הבעל שם טוב)

סעודה חשובה

'סלם' ראשי תיבות סעודת לוויית מלכה. סעודת מלווה מלכה מוצבת ארצה, מזולזלים בה, אבל "ראשו מגיע השמימה" – חשובה היא מאוד לפניו יתברך.

(רבי ישראל מרוז'ין)

קישור חלקי הנשמה

בוזרה נאמר שסולם זה תפילה. 'ארצה' רומז לחלק הנשמה המלוּבש בגוף, ו'שמימה' רומז לעצם הנשמה ושורשה, שהיא למעלה מהתלבשות בגוף. ה'סולם' של התפילה מקשר ומחבר את שני חלקי הנשמה.

(אור התורה)

סולם התפילה

העבודה שבלב בתפילה היא 'סולם', חבל ההתקשרות שעליידו הנשמה שירדה למטה, להתלבש בגוף ולהחיותו, מתקשרת באור אין-סוף ברוך הוא.

(ספר המאמרים תשי"ו)

מחולה ל'חוזר'

האיש אחז בפתק בידים ועודות. "אנא לעורר רחמים רבים... עבור חתני משה-שלמה...", נכתב בו. בלב חרד התקדם החסיד לעבר השולחן שבראשו ישב רבי דובער שניאורין, אדמו"ר האמצעי.

כשהתייצב ר' ישראל-מאיר, המלמד מהעיירה רודנייה, לפני הרבי, פרץ בכבי. "חתני, משה-שלמה", אמר בקול שבור, "שרוי זה זמן רב באפיסת כוחות וסובל כאבים קשים. הרופאים אינם מוצאים תרופה למחלתו".

תלמיד חכם גדול היה ר' משה-שלמה. בהיותו ילד רך התייתם מהוריו ואומץ בידי דודו, שהיה חסיד מפורסם. בבית הדוד התחנך על ברכי התורה והחסידות, ובהיותו בן שתיים-עשרה התקבל ללימודים בשיבתו של הגאון החסיד רבי אברהם-אבא חריף. שם למד חמש שנים, ובהיותו בן שבע-עשרה בא אל אדמו"ר הזקן, רבי שניאור-זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, שהתגורר אז בליאזנה.

המבקשים להתקבל לבית המדרש של הרבי עברו הליך סינון קפדני שנמשך שלושה חודשים, ובמהלכם נבחנו בכל מקצועות התורה. המצטיינים התקבלו לאחת מקבוצות הלימוד שניהל בנו של הרבי, רבי דובער, עם דודו רבי יהודה-לייב.

בחלוף תקופת המבחן התקבל משה-שלמה. הוא זכה לארוחות וללימודים מסודרים. עד מהרה עמדו הכול על כישורונותיו הברוכים. הוא וחבריו השקיעו זמן רב בשינון מאמרי החסידות העמוקים שהשמיע רבי שניאור-זלמן. את מאמרי החסידות שלו אמר בלשון קצרה, ולא הכול ידעו לרדת לעומקם. בנו, רבי דובער, היה מבאר בהרחבה את דברי אביו. התלמיד משה-שלמה הצטיין הן בשינון מאמרי הרבי כלשונם הן בהבנה בהירה של הסברי רבי דובער.

כשהגיע משה-שלמה לפרקו נשא את בתו היחידה של ר' ישראל-מאיר, המלמד מרודנייה. זה אהב מאוד את חתנו ותמך בו מבחינה כלכלית כדי שיוכל להתעלות בתורה ובעבודת ה'. לאחר הסתלקותו של רבי שניאור-זלמן התקשר ר' משה-שלמה בכל נפשו אל בנו וממשיכו, רבי דובער.

הוא התגורר ברודנייה, סמוך לחותנו, עד שפתאום העיב ענן על השלווה – הוא לקה במחלת השחפת. כשנה וחצי התייסר וסבל מכאובים עזים, בעוד חותנו משגר מכתבים תכופים

אל הרבי ומתחנן מדם ליבו על חתנו; אך כמו קטרוג נמתח מעל החולה – שום הטבה לא חלה במצבו.

זה היה בל"ג בעומר תקע"ו. חסידים רבים פקדו את חצר הרבי בעיירה ליובאוויטש. האווירה הייתה מרוממת. ר' ישראל-מאיר החליט שזו

שעת הכושר. הוא פילס את דרכו אל שולחן הרבי והשמיע את תחינתו בלב נשבר. "הוא אינו מסוגל לדבר מרוב חולשה", בכה באוזני הרבי. הרבי קרא בעיון את פתק הבקשה. פניו הרציני והוא שקע בשרעפים.

כעבור כמה רגעים התנער. "ראה

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

לבנות דירת קבע

העבודה של עם ישראל במרוצת הדורות הופכת את העולם הגשמי ל'דירה' לקב"ה. הגאולה היא שלב הסיום של התפקיד והייעוד הזה, ואז, בזמן הגאולה, ה'דירה' שנוצרה במרוצת הדורות תתגלה בשלמותה.

העבודה הזאת של עם ישראל מתחלקת בכללות לשני קווי פעולה, שאותם מייצגים שני השבטים יששכר וזבולון. יששכר מייצג את היהודים העוסקים בתורה, וישבי אוהל, ואילו זבולון מייצג את היהודים העוסקים במשא ומתן ועסקים רוב שעות היום בענייני הפרנסה.

עיקר דירתו

בפשטות נראה שמעלת ישבי אוהל גדולה משל בעלי העסק, שכן הראשונים עוסקים במשך כל היום בתורה ובתפילה. אך מתברר שבמובנים רבים גדולה מעלתו של 'זבולון' משל 'יששכר'. בברכת משה רבנו לבני ישראל הוא אומר: "שמח זבולון בצאתך ויששכר באוהליך". הוא מקדים את זבולון ליששכר, מפני ש"זבולון בצאתך", על-ידי פעולתו בעסקיו, מגשים יותר את תכלית הבריאה מעבודתו של 'יששכר באוהליך'.

הדבר הזה רמוז גם בדברי לאה אחרי לידת זבולון. היא קראה לו זבולון מלשון "בית זבול... בית מדור, מעתה לא תהא עיקר דירתו אלא עמי" (כפירוש רש"י). אף בזה מתגלה שעיקר בניית 'דירת הקבע' נעשית בידי זבולון.

מסביר הרבי מליובאוויטש (לקוטי שיחות כרך ל, עמ' 134): "המשכת הקדושה בגשמיות העולם היא בעיקר על-ידי עבודתם של בעלי עסקים, שעל-ידי שעוסקים בעניינים גשמיים של העולם לשם שמים ומקיימים בהם מצוות כו', עושים את העולם הזה הגשמי 'דירה' להקב"ה; בעבודת זבולון נעשה ה'בית זבול' – דירה לו יתברך".

כשם שהקב"ה רוצה שה'דירה' בעבורו תהיה בעולם הזה התחתון דווקא ולא בעולמות עליונים ונעלים יותר, כך פעולת עשיית ה'דירה' היא על-ידי הירידה למטה דווקא, לענייני העולם, לעסקים ולעיסוק במשא ומתן. בזה מעלתם המיוחדת של היהודים שבבחינת 'זבולון'.

תוקף הנשמה

אך כאן מתעוררת שאלה: מעלתו זו של זבולון היא דווקא בזמן הזה, כאשר יש צורך לברר את ענייני העולם הזה ולעשות אותם כלים לאור הקדושה, אבל כאשר משימה זו תסתיים לא יהיה עוד צורך בעבודתו של 'זבולון', ואז כל בני ישראל יעסקו אך ורק בתורה. אם כן, איך אפשר לומר שזבולון הוא 'בית זבול', בית קבע?

ההסבר הוא שמעלתו של זבולון אינה בעצם העיסוק בענייני העולם, אלא מפני שעל-ידי עבודה זו מתגלים התוקף והנצחיות שבעם ישראל ובתורה. כמו מעלת הניסיון, שאינה נובעת מהניסיון עצמו, אלא מהעובדה שהוא מגלה את עוצמת הקשר בין יהודי לקב"ה.

וכך: "כל זמן שאין לבני ישראל משא ומתן בענייני העולם, לבררם ולזככם, אף שעוסקים בתורה ובעבודת ה' – הרי התוקף והנצחיות שבנשמתם לא באו עדיין לידי גילוי, ועל-אחת-כמה: זככה לא לידי פועל בעבודתם, ולכן אין זו עבודה שתעשה בפועל דירה להקב"ה. דווקא בעבודת זבולון, שעוסק ב'תחתונים', ובכל-זאת עוסק בתורה ומקיים מצוות, הרי זה מגלה את תוקף היותו דבוק בתכלית עם ה', ובזה עושים 'דירה' לשכינה באופן קבוע ונצחי.

"וזוהו הקשר בין עניין ה'דירה' העתידה להיות בגמר העבודה עם זה שאז 'לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד... יהיו ישראל חכמים גדולים' – כי עניין ה'דירה', 'דירת קבע' של הקב"ה, מתגלה בעסק התורה של ישראל, אלא כדי שעסק זה יהיה בתכלית השלמות הרי זה לאחרי העבודה כל משך זמן הגלות".

נא", פנה אל החסיד, "הלוא למחלת השחפת טוב להחליף את האוויר. יבוא אפוא לכאן, ישמע דברי חסידות, ואז יוכל לדבר ואף יהיה לו מה לדבר".

נרגש יצא ר' ישראל-מאיר מבית המדרש. תחושת שמחה מילאה אותו למשמע דבריו המעודדים של הרבי. הוא מיהר לצאת אל ביתו, ומה רבה הייתה תדהמתו כאשר ראה את חתנו יושב על המיטה ומצב רוחו משופר. חודשים ארוכים שכב במיטתו חסר כוח ולפתע נראה מאושש.

"מה קרה לפתע?", פנה אל חתנו. "איך אירעה ההטבה בבריאותך?"

"אינני יודע בעצמי", פצה החתן את פיו בפעם הראשונה אחרי זמן רב, "אך פתאום הרגשתי כוחות חדשים נמסכים בגופי".

"אינך יודע? ובכן, אסביר לך", התרונן קולו של החותן. הוא שיתף את חתנו בדברי הרבי. "עלינו לצאת מיד לדרך", דרבן אותו.

זה היה ביום שישי, י"ט באייר. ר' משה-שלמה הועלה על עגלה וזו יצאה לעבר ליובאוויטש. סמוך לשעת הדלקת נרות שבת הגיעה העגלה ליעדה. עדיין היה חלש מכדי ללכת בכוחות עצמו, ושלושה אברכים נשאו אותו על זרועותיהם והביאו אותו לבית המדרש של הרבי.

בליל שבת זכה ר' משה-שלמה לשמוע את מאמר החסידות שהשמיע הרבי. גם למחרת, לפני תפילת מנחה, הובא ר' משה-שלמה לבית המדרש כדי שיוכל לשמוע את תורתו של הרבי. לאחר שסיים הרבי להשמיע את ה'מאמר', חזר עליו ר' משה-שלמה באוזני החסידים.

אטיאט שבו אליו כוחותיו, עד שהחלים לגמרי ולא נותר זכר למחלתו. בחג השבועות הכתיר אותו הרבי ל'חוזר', שתפקידו לזכור את מאמרי החסידות של הרבי ולחזור עליהם. ר' משה-שלמה חבר לקבוצה נבחרת של חסידים בעלי זיכרון מצוין והבנה מעמיקה, שתפקידם היה להקשיב לדברי החסידות ואחרי-כך לחזור עליהם לפני החסידים.

ר' משה-שלמה שימש 'ראש החוזרים' עד הסתלקותו של הרבי, וחזר על דברי התורה של הרבי בדייקנות גדולה כפי שאמרם הרבי עצמו. כשנסתלק הרבי ב'ט' בכסלו תקפ"ח, בעיירה נייז'ק, היה עמו החסיד ר' משה-שלמה. הוא בחר להעתיק את מגוריו לנייז'ק, בסמוך ל'ציון' הרבי, ובכל פעם שבאו חסידים להשתטח על קברו – היה חוזר לפניהם מאמרי חסידות מתורתו.

בחזרה לסיביר בעקבות הסבא

נחת. "יש שירים שנחשבים בטעות 'חסידיים', אבל הם לא", הוא נאנח. "המוזיקה שלנו מטעינה את הנשמה ומביאה לידי ריקוד עדין".

על בימות רבות הופיע אברום (אברהם לייב) בורשטיין, מוזיקאי ומייסד אגודת הכליזמרים בירושלים; ואולם הבימה שעליה יופיע בחנוכה השנה תהיה שונה מכל מה שחוהו עד היום. זו תהיה סגירת מעגל מרגשת.

השראה בין החומות

את ההשראה המוזיקלית שלו אברום שואב מהליכה בין חומות ירושלים ובמערות של קברי צדיקים. "אפילו האלבומים שלי הוקלטו במקומות טבעיים, כדי לשמר את הרוח", הוא מספר. "כיום יש צימאון גדול לניגון כליזמר מקורי. אנו עורכים מסעות לאירופה ומגלים שגם לא יהודים נהנים מהמוזיקה הזאת".

בורשטיין הוזמן למסע נגינה בסיביר הקפואה. אבי סבו, הרב מתתיהו רודוד בורשטיין, מצא שם את מותו, בהיותו אסיר במחנה כפייה. "אב־סבי נספה בסיביר לאחר שהוגלה אליה כשניסה לברוח מפולין מאימת מלחמת העולם השנייה", מספר בורשטיין. "והנה אני חוזר לשם, לחמם לבבות בנגינה יהודית-חסידית".

בלי השפעות עכשוויות

אברום (45), חסיד ברסלב, נולד בקטמון. כבר בהיותו בן חמש נמשך למוזיקת כליזמר. "ככל שבגרתי הבנתי ששליחות חיי היא להנחיל את המורשת הזו לדורות הבאים", הוא אומר. ההפקה המוזיקלית הראשונה שלו הייתה בהיותו בן תשע־עשרה. "הקלטתי אלבום שבו הוקלט אב־חמי, הרב מרדכי אלעזר רובינשטיין, בשירי רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב". אחרי נישואיו עסק באימון צעירים בנגינת כליזמר, מתוך הקפדה על "נגינה טהורה ומסורתית ללא השפעות עכשוויות", כלשונו.

המוזיקה החסידית העכשווית אינה מסבה לו

בורשטיין. "להטעין את הנשמה" (צילום: יובל נדל)

וספרתי כי זה ניגון המיוחס לצדיקים, המוריד את נשמות המשפחה מהעולם העליון להשתתף בחתונה.

"באותה שעה נכחו במבנה כומר וחבורת נזירים. הכומר שמע את הניגון, התקרב אל החופה, עמד ולא הסיר את עיניו מאיתנו. בשלב מסוים פנה הצדה ופרץ בבכי. שבועיים לאחר מכן ניגש הכומר אל הרב יצחק גולדשטיין, ראש ישיבת התפוצות, וסיפר לו שאמו יהודייה. 'כששמעתי את הניגון בחופה נזכרתי במוצאי היהודי', סיפר הכומר. האיש שב אל ביתו שבגרמניה, עזב את הכנסייה והחל לעשות צעדים לשוב לחיק עמו".

בכי של כומר

העשייה המוזיקלית מזמנת לו סיפורים מרגשים: "לא מכבר הופעתי בחתונה של שחקן מארה"ב שהחליט, על אף התנגדות משפחתו, להתחתן ליד מקום המקדש. החופה נערכה על גג ציון דוד המלך. לפני החופה פתחנו בניגון,

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שתיית כוס ההבדלה

שאלה: המבדיל במוצאי שבת על מיץ ענבים ואינו רוצה או אינו יכול לשתותו, האם הוא רשאי לתייתו לבנו הקטן לשתותו ויצאו בכך ידי חובה?

תשובה: בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן מובאות כמה פסיקות בנדון, והוא מכריע כי מצווה מן המובחר שישתה המבדיל עצמו, או לפחות אחד הנוכחים שיוצא ידי חובתו בהבדלה זו, "מלוא לוגמיו" (שהוא רוב רביעית באדם בינוני. למנהג א"י 44 גרם), ואם לאו – יטעים לקטן שהגיע לחינוך ברכות.

אבל מעיקר הדין במקום שהמבדיל עצמו או אחד השומעים המבוגרים אינו יכול לשתות, דיי בשתיית קטן שלא הגיע לחינוך, ואולי

אפילו אפשר לסמוך על הדעה שהשתייה אינה מעכבת (אך במצב כזה יש מקום לדון אם רצוי מלכתחילה לשמוע הבדלה מאדם אחר).

לדעת המשנה ברורה, לכתחילה ישתה המבדיל עצמו 'רביעית' (למנהג א"י 86 גרם, בבת אחת. אפשר עם הפסקה כלשהי באמצע, ובדיעבד עד 4 דקות), ולפחות "מלוא לוגמיו" שלו. ובדיעבד, אם אחד השומעים (ובכלל זה קטן שהגיע לחינוך) שתה זאת, ואפילו התחלקו כמה שומעים בשיעור זה, יצאו ידי הבדלה. לפי הילקוט יוסף, בדיעבד, אפילו שתה פחות מכך, אין צריך להבדיל שוב.

מקורות: שו"ע אדה"ז סי' קצ"ד, סי' רע"א סכ"ה וסי' רצה ס"ד, ו'קיצור הלכות' במילואים עמ' קט, ושי"נ (וראה בשו"ע אדה"ז סי' תעב"כ, ו'קיצור הלכות' סי' רע"א הע' 88). ש"ש כהלכתה (ח"ב) פ"ס סליה"ז, ושי"נ. ילקוט יוסף סי' רצ"ו ובהערה, ושי"נ.

בחנוכה הזה גם אננו מרליקטים

"נר מצוה" פתילות מצמר גפן.

כוסיות מוכנות המכילות 100% שמן זית טהור

הברכה התיימרה שבחלקתם
מרתים נר מצוה חרלקה קישה מצוה
מרתים נר מצוה חרלקה קישה מצוה

להשיג בחנוכה המבחרת ואצל הסוכנים המורשים
ניתן לרכוש מוצרי חנוכה שונים

להזמנת כסיטונאות בלבד: טל: 050-6534024

ביטוח משכנתא? בהתחייבות!

- ✓ נחסוך לך כסף
- ✓ נטפל מול הבנק
- ✓ לא חסכת - לא שילמתי!

077-444-777

גפן בס"ד

מרגישים חג באושר עד חנוכה שמח!

חנוכה שמח א.אושר עד